XII Jornada de Sociolingüística d'Alcoi
Les realitats de l'ús social del valencià

Alcoi, 24 de març de 2007

La mobilització social pel valencià. Les universitats i la promoció lingüística. El cinema en valencià

Josep Cortés i Roig

Les universitats i la promoció lingüística

- Les universitats valencianes
- La Xarxa Vives d'Universitats: www.vives.org

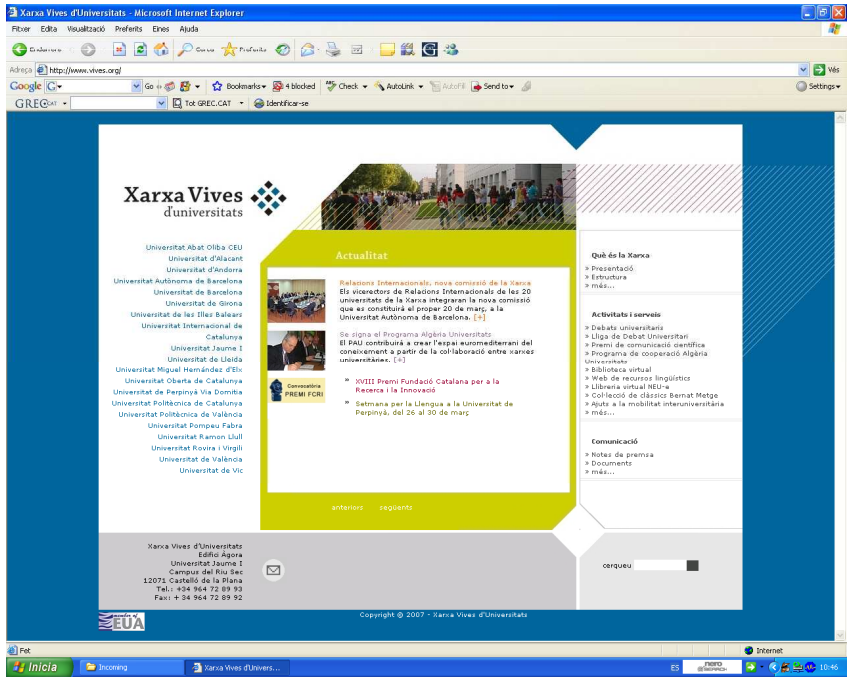

Les universitats i la promoció lingüística

– El portal de recursos lingüístics: www.llengua.info

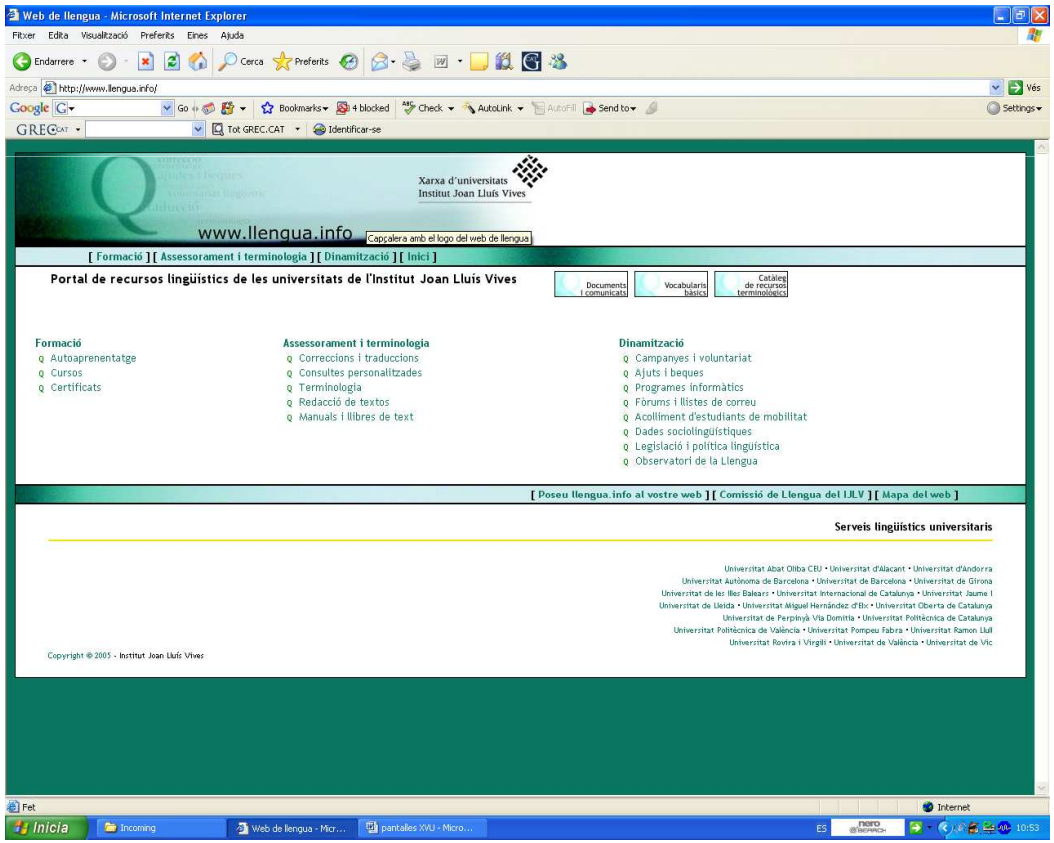

Les universitats i la promoció lingüística

– El portal de recursos lingüístics: www.llengua.info

- **3.** Dinamització
- **3.1.** Campanyes i voluntariat
- **3.1.1.** Voluntariat lingüístic
  3.1.2. Concursos
  3.1.3. Universitat en valencià
- **3.1.3.1.** Cinema en valencià
- **3.2.** Ajuts i beques
- **3.2.1.** Materials docents
  3.2.2. Tesis i projectes de fi de carrera
  3.2.3. Congressos i jornades
  3.2.4. Activitats de promoció
- **3.3.** Programes informàtics
  3.4. Fòrums i llistes de correu
  3.5. Acolliment d'estudiants de mobilitat
- **3.5.1.** Cursos de llengües
  3.5.2. Autoaprenentatge
  3.5.3. Voluntariat lingüístic d'intercanvi
- **3.6.** Dades sociolingüístiques
  3.7. Legislació i política lingüística
  3.8. Observatori de la Llengua

Les universitats valencianes i la promoció lingüística

- www.valencia.edu/spl
- www.upv.es/apnl
- www.ua.es/spv
- www.uji.es/serveis/slt
- http://veeu.umh.es/

Les universitats valencianes i la promoció lingüística

	UV	UPV	UA	UJI	UMH
Dinamització					
Voluntariat Lingüístic	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Universitat en valencià	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Nosaltres treballem en valencià	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Conèixer la Universitat	Sí	No	No	No	No
Setmana per la llengua	Sí	Sí	No	Sí	No
Cinema en valencià	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Trobades d'Escoles en Valencià	Sí	Sí	Sí	No	Sí
Sambori Universitari	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Nosaltres t'ajudem	No	Sí	No	No	No
Bon dia	No	Sí	Sí	No	No
I a tu, com et diuen?	Sí	No	Sí	Sí	No
Mostra de música en valencià	No	No	No	No	Sí
Assessorament					
Formació					

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- antecedents: des del 2002 en la Setmana per la Llengua
- **2005:** *Cinema en valencià*
- València (UV+UPV)
- serveis lingüístics
- de l'1 de març al 14 de maig
- 30 pel·lícules
- doblat i subtitulat
- cinema infantil i juvenil (amb Federació Escola Valenciana)

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- difusió: cartellística, premsa, comunicats, subtitulacions, fulls de sala, cibertires…
- web del cinema: www.uv.es/spl/cinema
- entrada gratuïta amb el carnet universitari o invitació
- reduïda per al públic en general
- mitjana: 200 espectadors (*hi ha casos excepcionals: *Million Dollar Baby, El secret de les paraules*)

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

Comunicat de premsa (2005)

- “Es tracta de la programació més extensa i diversa de cinema en valencià mai projectada a les sales del País Valencià i comprèn pel·lícules pendents encara d’estrena, pel·lícules actualment en cartellera i pel·lícules estrenades en les últimes temporades que no s’han pogut veure ací en la versió valenciana.”
- “[...] pretén posar les bases d’una oferta cinematogràfica en valencià estable a la ciutat de València de cara al futur”

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

Per què el cinema en valencià a les universitats?

- “[...] aposta perquè la normalització lingüística arribe al cinema i cobrisca el dèficit de pel·lícules en valencià al País Valencià. Una societat normal, que pretenga viure en la seua llengua pròpia, el valencià, ha de poder accedir a tots àmbits i ha de gaudir de totes les manifestacions culturals i cíviques amb garanties.”
- I es recorda el compromís de les universitats per la normalització de la nostra llengua.

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

valoració

- “[...] enorme interès que ha despertat en la societat i el ressò que ha tingut en els mitjans de comunicació cal sumar-li una assistència a les projeccions molt elevada”
- “ […] parlem d’èxit, pel que hem vist ara, i de compromís, de cara al curs que ve”

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- **2006:** més universitats (UA i UJI) i més localitats (Castelló, Alacant, Gandia i Alcoi)
- període més llarg > 2 blocs del 10 de gener al 6 d'abril
- 46 pel·lícules d'adults (26 a València)
- matinals per a escoles i instituts (FEV)
- Gandia: col·laboren Ajuntament de Gandia, Mancomunitat de Municipis de la Safor i CEIC Alfons el Vell

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

2006

❖ "[...] les universitats valencianes intenten pal·liar l'absència d'oferta de cinema en valencià en les pantalles valencianes, ja que el sector sols compta amb escasses o tímides iniciatives privades i d'algun ajuntament, i l'absència de suport per part de les institucions públiques valencianes d'àmbit superior."

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- **2007:** consolidació i creixement

  TORNA EL CINEMA EN VALENCIÀ

  UN ANY MÉS!

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

2007

- més pel·lícules (52 en total; 24 a València)
- mateix període: del 16 de gener al 5 d'abril
- novetat: *cinema original i doblat* (s'hi inclou, entre d'altres, la guanyadora del II Festival Inquiet)
- Alacant: tres sessions diàries, col·labora IEC
- Castelló: dues projeccions
- s'afegeix Ontinyent
- Alcoi: col·labora l'Ajuntament d'Alcoi

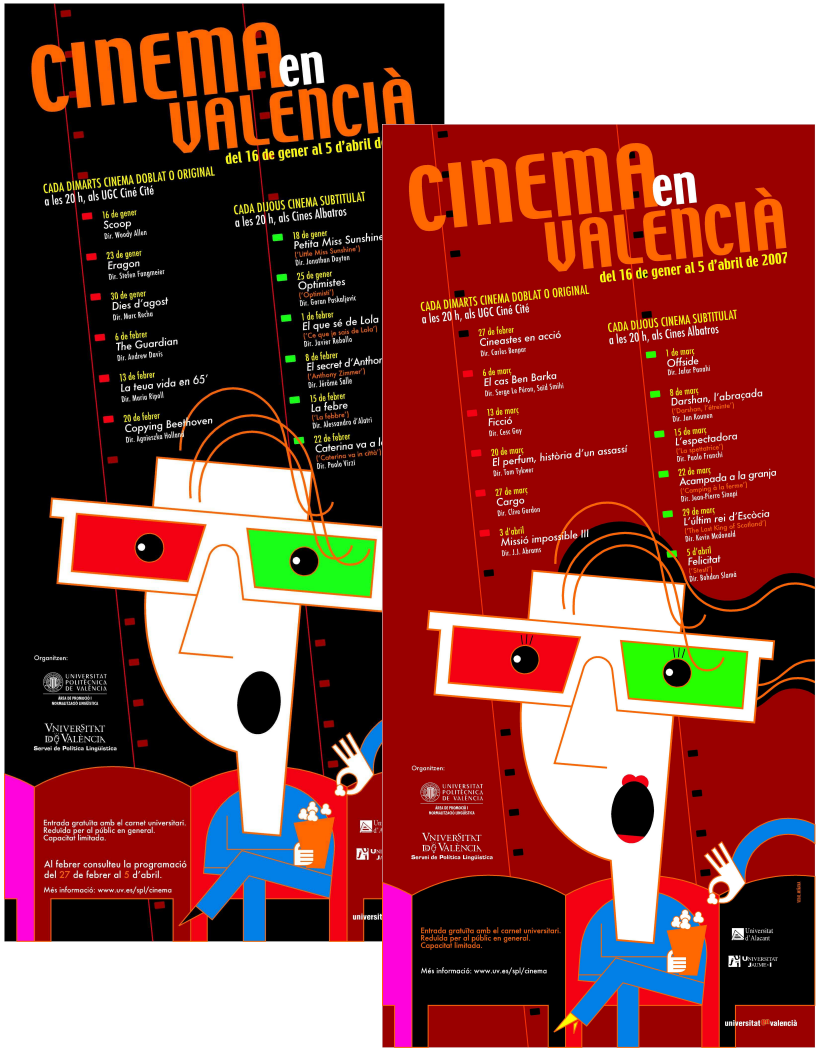

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- “Aquest ambiciós projecte de fer una programació de cinema en valencià s’ha convertit en una **realitat**: ara el públic valencià, universitari o no, espera aquesta tradicional cita anual del cinema en valencià.”
- “Sols queda per acomplir l’**objectiu** final d’aquest projecte: que les institucions públiques valencianes d’àmbit superior donen suport al cinema en valencià i que la iniciativa privada s’adone que hi ha una demanda de cinema en valencià, que sols es veu reflectida tímidament en les cartelleres cinematogràfiques valencianes; per tal que l’oferta del cinema en aquesta llengua siga normal durant tot l’any.”

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- I en el mateix comunicat es reforcen altres iniciatives sobre el cinema:

  “Tot i això, no hem d’oblidar iniciatives com l’***Inquiet*. Festival de Cinema en Valencià**, i els cicles de cinema infantil en valencià i altres activitats organitzats per la **Federació Escola Valenciana**; com tampoc altres iniciatives d’entitats públiques o privades, com el **circuit de cinema en valencià dels ajuntaments**.”

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

- espectadors: mitjana de 130 a València, 280 a Gandia (459 en *El perfum*!; i per a escoles i instituts: 680)
- criteris de selecció de pel·lícules: cinema comercial i de qualitat
- encerts amb la coincidència amb premis de prestigi
- doblatges
- subtitulacions

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

Com ho veuen els mitjans de comunicació escrits i audiovisuals?

- “Aposta pel cinema en valencià”
- “Dos sales per disfrutar del cinema en valencià”, “ni les institucions ni l’empresa privada dobla en valencià”
- “El cinema en valencià s’escampa”
- “El cicle de cinema en valencià torna amb més films i més sales”
- “Fins a l’abril, torna el cinema en valencià”
- “Cine en valenciano, para variar”
- “El català al cinema: té veu o quequeja?”
- [referint-se a totes les iniciatives en marxa] “alguna cosa està passant en les nostres terres, malgrat tot, malgrat l’aparent immobilisme imperant” (Francesc Felipe), i fa una crida al proper govern valencià per l’impuls seriós a l’audiovisual

Les universitats valencianes i la promoció lingüística. El cinema en valencià

I més:

- estrena en valencià de *La vida abismal,* de Ventura Pons (finals de gener), basada en l'obra *La vida en l'abisme,* de Ferran Torrent
- València, Castelló i Alacant
- 2.271 espectadors durant la primera setmana

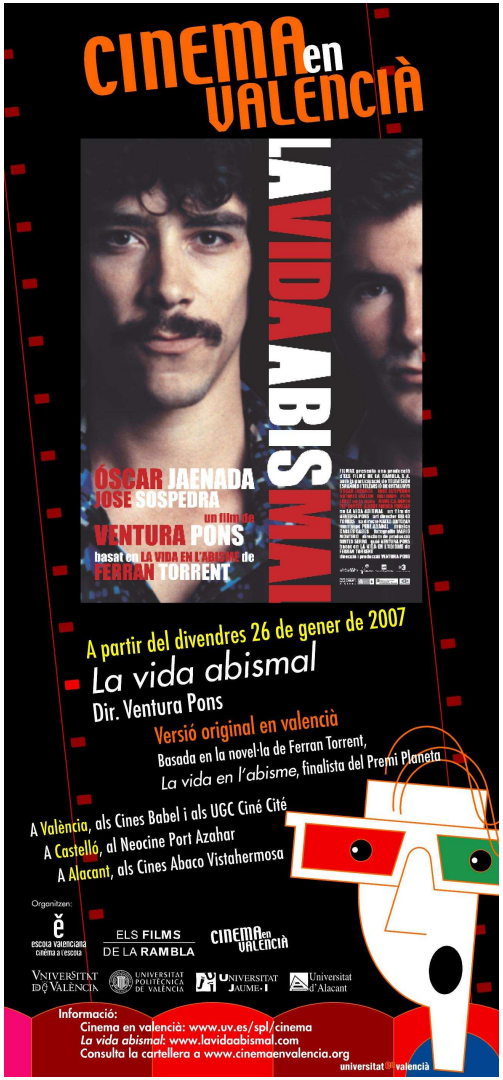

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

I mentrestant?

1. Festival de Cinema en Valencià Inquiet (2a edició: octubre de 2006)

- www.inquiet.org
- suport de nombroses institucions (les universitats…)
- Secció Oficial (audiovisual de ficció, documental o animació), Secció Inquieta (per a l'ensenyament), Secció Clip (videoclips), Secció Mostra (secció honorífica), Secció Free Inquiet (qualsevol proposta en qualsevol format)

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

…

- activitats: taules redones, Giraclip 2006-2007, *Rock'n'Cat,* etc.
- una conseqüència: convocatòria d'ajudes de la UPV a la producció audiovisual en valencià (noves i doblatges)
- valoració molt positiva i espectacular seguiment en la premsa

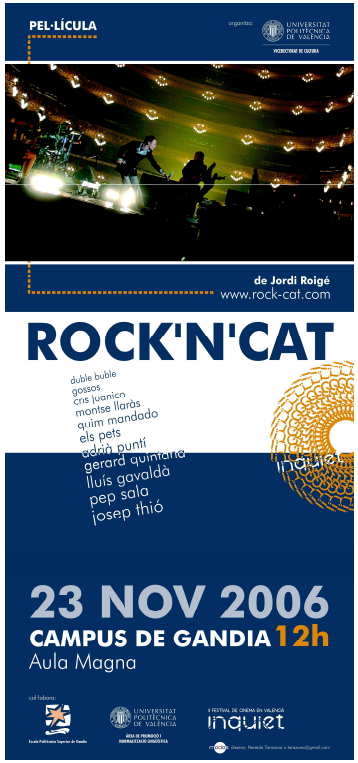

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

I mentrestant?

2. Cinema a l'Escola (Escola Valenciana)

- circuit infantil i juvenil de cinema en valencià
- 1a fase: 37 projeccions per a 120 escoles i 18.000 alumnes
- elaboració de dossiers didàctics sobre les projeccions per als centres escolars (amb la temàtica i la sinopsi de la pel·lícula, itineraris, objectius, propostes de lectura i d'activitats)
- col·laboració dels ajuntaments

✓ www.cinemaenvalencia.org

- portal de cinema en valencià: totes les propostes i informació de cinema en valencià al País Valencià

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

I mentrestant?

3. IX Premis Tirant. Quinzena de l'Audiovisual Valencià

- ✓ del 20 de febrer al 3 de març
- ✓ Organitzat pel Club Diario Levante, *Levante-EMV* i l'AIFFA (L'Agència d'Informació, Formació i Foment de l'Audiovisual)
- ✓ Patrocinen: GV, AVL, VCI, IVEX, Acciona, Ibercaja, Efeten, Ancine, Ministeri de Cultura
- ✓ Nombroses cicles
- ✓ I en valencià?
    - ✓ Premi Tirant 2007 a la millor versió en valencià (AVL)
    - ✓ Cinema valencià en valencià-Tirant d'Audiovisuals

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

I mentrestant?

- ✓ IX Premis Tirant…
  - ✓ Premi Tirant 2007 al millor guió produït en valencià (Acadèmia Valenciana de la Llengua)
    - ✓ 9 pel·lícules presentades
    - ✓ Premi: *El gran concurs (El concursazo)* de Domingo Rodes
    - ✓ crítica publicada: “les pel·lícules finalistes són en versió original en castellà” i “distribuïdes en castellà””
  - ✓ Cinema valencià en valencià-Tirant d’Audiovisuals
    - ✓ nombrosos pobles de totes les comarques

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

4. Altres

- ✓ Jornada sobre l'Ús del Valencià en l'Audiovisual (Acadèmia Valenciana de la Llengua) (febrer 2007)
- ✓ Jornades sobre l'Audiovisual Valencià. Del cel·luloide al suport digital… (Fundació Societat i Progrés, IX Premis Tirant, Ajuntament de Torrent)
- ✓ Cicle de Cinema Documental: Gestió del Territori i Medi Ambient (Cinefòrum del Jardí Botànic de la UV) (www.uv.es/jardibotanic/cultura)
- ✓ I Cicle de Cinema Valencià a Brussel·les (gener 2007)
- ✓ X Mostra de Curtmetratges de Sagunt (abril 2007)
- ❖ Què diu la Llei Valenciana de l'Audiovisual? (abril 2006): "suport a les obres audiovisuals en valencià" (objectiu 4)

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

Idees clau

1. El cinema en valencià: cinema en la nostra llengua
2. El cinema com a espai de cultura, oci i promoció lingüística
3. El cinema com a servei a la comunitat universitària
4. El cinema a les sales comercials *vs* sales universitàries o cases de cultura
5. La creació audiovisual com a pràctica de l'estudi universitari i la investigació dels nous formats

I si parlem del cinema... Algunes preguntes

- Quin tipus de pel·lícules es doblen més?
- Quines distribuïdores doblen?
- Augmenten o disminueixen els doblatges?
- Quines pel·lícules tenen més èxit?
- Quina influència tenen els dibuixos de la TV?
- Quina repercussió pot tenir la pressió social sobre el doblatge? (*Harry Potter i la pedra filosofal)*
- Té èxit la subtitulació?

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

Pel·lícules en català subvencionades per la Generalitat de Catalunya

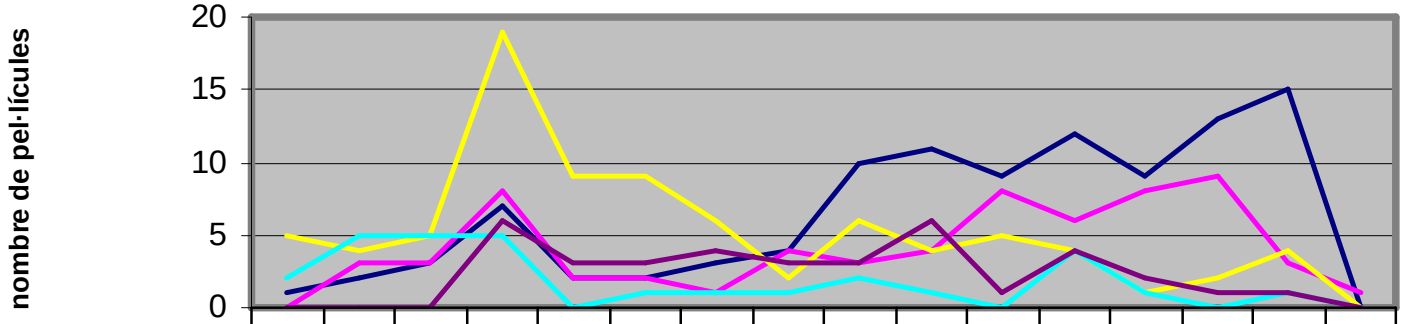

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pel·lícules doblades d'animació	1	2	3	7	2	2	3	4	10	11	9	12	9	13	15	0
Pel·lícules doblades per a tots els públics	0	3	3	8	2	2	1	4	3	4	8	6	8	9	3	1
Pel·ícules doblades per al públic adult	5	4	5	19	9	9	6	2	6	4	5	4	1	2	4	0
Pel·lícules subtitulades	2	5	5	5	0	1	1	1	2	1	0	4	1	0	1	0
Pel·lícules de gran format	0	0	0	6	3	3	4	3	3	6	1	4	2	1	1	0

Pel·lícules doblades d'animació
Pel·lícules doblades per a tots els públics
Pel·ícules doblades per al públic adult
Pel·lícules subtitulades
Pel·lícules de gran format

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

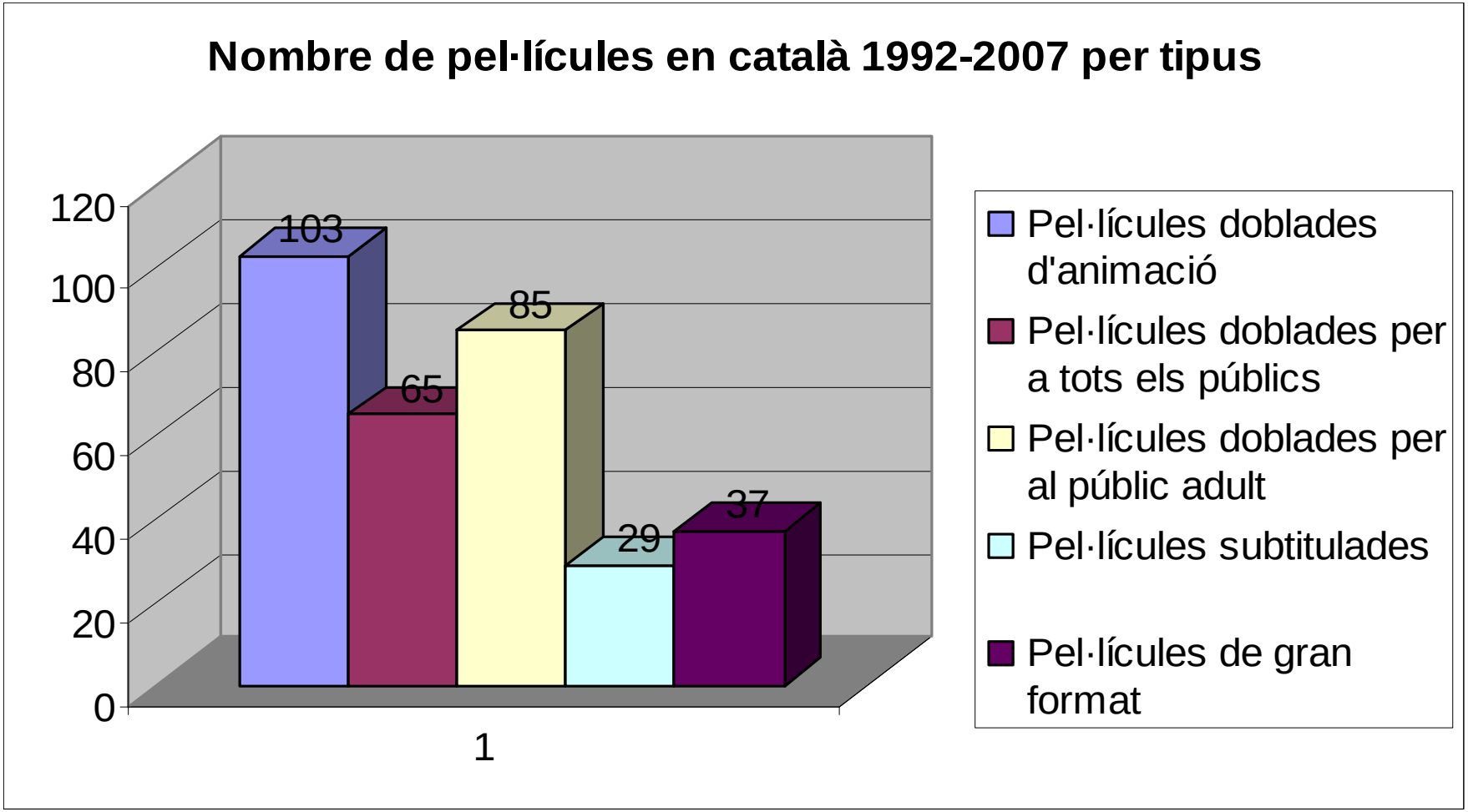

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

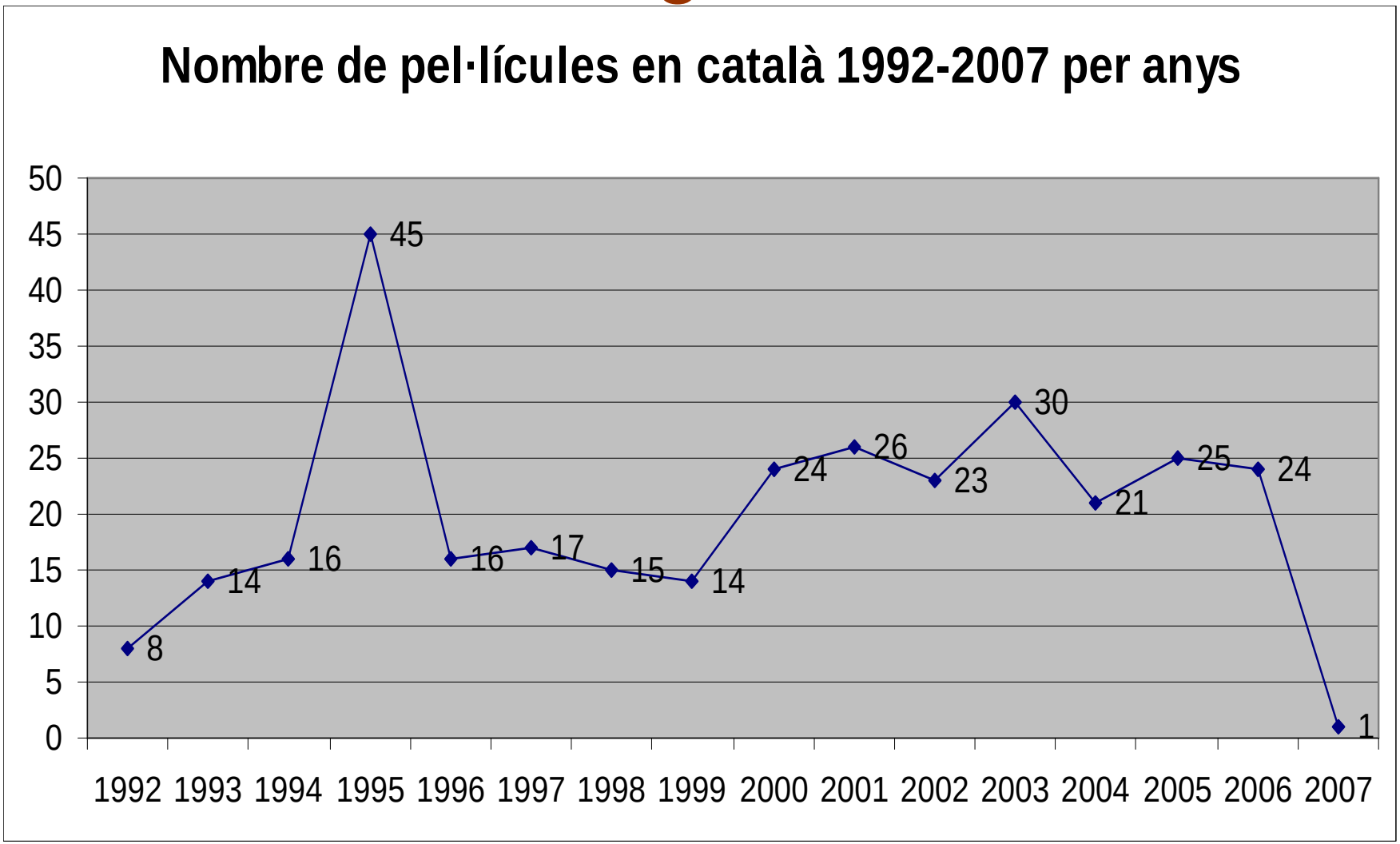

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

I les distribuïdores? Destaquen…

- en doblades d'animació: Cavall Fort Drac Màgic, Buena Vista *(Cars, Buscant en Nemo),* UIP *(Shrek, Rugrats),* Luk Internacional *(Doraemon, Shin Chan)…*
- en doblades per a tots els públics: UIP *(Missió impossible, King Kong),* Lauren, Fox *(Eragon, Garfield, Star Wars),* Warner (*Harry Potter, Charlie…, Scooby Doo)*
- en doblades per a adults: Lauren *(Qualsevol altra cosa, Un final made in Hollywood, La vida és bella),* UIP (*La guerra dels mons)*
- en subtitulades: Warner (*Mystic River, HP i la pedra filosofal)*

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

I si parlem de pel·lícules en DVD?

- infantils i juvenils: 431 (sobretot educatius)
- per a adults: 391
- d'interès cultural, documentals i sèries de TV: 63 (el 60% d'Enciclopèdia Catalana)

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

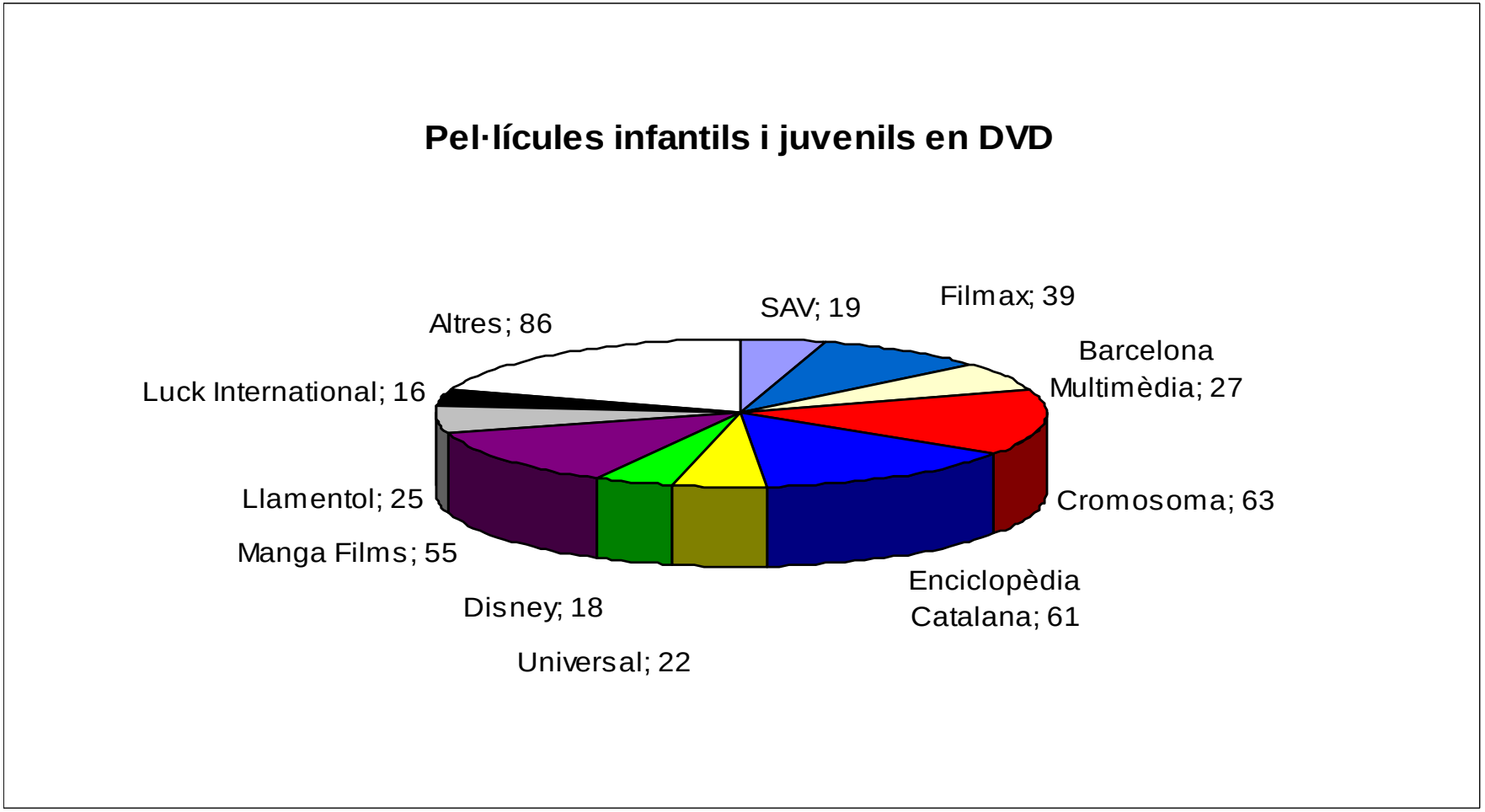

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

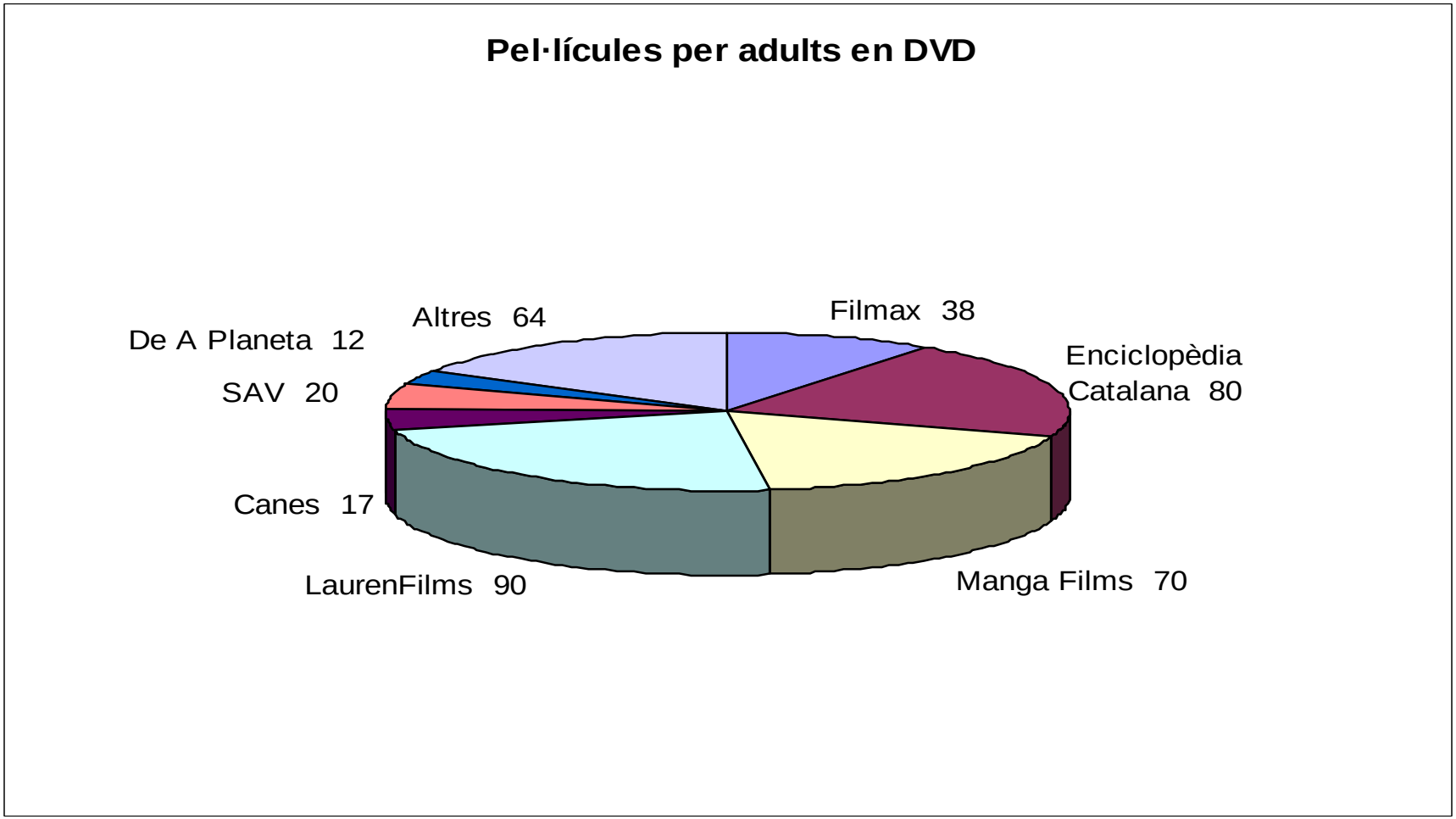

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

Més webs d'interès sobre el cinema

- www6.gencat.net/llengcat/cinema/agenda.htm
- webs.racocatala.cat/lacrispeta
- www.cinemaencatala.net
- www.mescurt.net
- www.mallorcaweb.com/cinemaencatala
- www.dracmagic.cat
- www.grec.net (DIGEC)
- www.eldoblatge.com
- www.ictisp.com (Videoteca)
- www.totcinema.cat

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

Informe de Política Lingüística de Catalunya (2005):

- 2002-2005: creixement del cinema en català (36%), del nombre d'espectadors (42%, 206.284) i de la recaptació
- pel·lícules més vistes: *Doraemon i els déus del vent, Madagascar, Harry Potter i el calze de foc…*
- predomini de les pel·lícules dels EUA (40% dels títols, 70% d'espectadors)
- objectius: estimular i fomentar el doblatge, la subtitulació, la distribució i l'exhibició, i la incorporació en DVD
- selecció de títols, d'acord amb les distribuïdores
- distribuïdores destacades: les associades en FEDICINE (UIP, Fox, Sony, Warner, Buena Vista)

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

- es doblen quasi totes les pel·lícules infantils, i també s'inclouen en DVD; i una xifra important en juvenils
- col·laboració en la subtitulació per a festivals de cinema
- subvencions per a les estrenes de doblades i subtitulades
- campanyes, cartells, microespais en TV, anuncis
- informació per a cartelleres de la premsa, el web i el teletext
- suport a l'exhibició (p.e., BCN: 2 còpies, *però 15 en castellà) cicles de cinema infantil, locals i comarcals
- sales: 13 sales (2 a Barcelona)
- suport econòmic per a la inclusió en DVD i la distribució
- prestatgeria única
- Servei Català de Doblatge: 350 títols per any

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

I a les Illes Balears?

- Projecció en sales de cinema, per acord amb la Generalitat de Catalunya
- Campanya de cinema als centres escolars Pasqua 2007 (març-abril) (matinals)
- Subvenció del GIB el preu de les entrades ambb 1,5 euros/alumne (preu final: 2,5 o 2). Entrada gratuïta per als professors i acompanyants
- 11 localitats, 15 sales, 32 pel·lícules –més sessions- (17 infantils, 4 juvenils, 11 d'adults)

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

Conclusions del treball sobre el cinema i la llengua catalana (Plataforma per la Llengua: www.plataforma-llengua.cat)

- Hom constata:
  - poca producció cinematogràfica pròpia
  - material de promoció i publicitari en castellà
  - treballs acadèmics en castellà o anglès
  - només 10% de doblatge; 0-1% de subtitulat
  - proporció molt baixa de còpies
  - finançament amb diners públics
  - no decisió sobre els títols

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

- Conclusions…

  - publicitat de l’exhibició en castellà
  - programes de mà en castellà
  - manca d’espais específics en la premsa
  - títols en anglès o castellà
  - rendibilitat desigual
  - estrena al PV i les IB en castellà
  - desigualtat en el nombre de còpies

I si parlem del cinema... Algunes dades significatives

Conclusions…

- sales poc cèntriques, horaris dolents
- grans complexos: castellà
- rebuig de les delegacions de les distribuïdores al PV
- films en castellà als certàmens
- cineclubs, entitats, centres educatius: castellà
- manca d'edició en vídeo i DVD
- problemes de distribució dels DVD

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

Preguntes obertes

- quin és el suport institucional a la producció, la projecció, el doblatge, la subtitulació… en valencià?
- què ens diu la LUEV?
- quin suport tindran els festivals en valencià com l'Inquiet?
- quin és el paper de Canal 9?
- quin és el model de llengua de les produccions en valencià?

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

Preguntes obertes

- es podrà establir algun acord amb els altres territoris de l'àmbit lingüístic?
- es projectaran pel·lícules doblades o originals en català oriental en C9?
- quants cinemes projectaran per decisió pròpia cinema en valencià?
- quin suport té el doblatge fet per actors valencians?
- …

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

Algunes curiositats *lingüístiques:*

- *Rugrats* > *Quatre grapes…*
- *Todo lo demás* > *Qualsevol altra cosa*
- *La importancia de llamarse Ernesto* > *… de ser franc*
- *Jóvenes oportunidades* > *Acampada a la granja*
- *Wallace & Gromit* > *Wallace i Gromit (?)*

Les universitats valencianes i el cinema en valencià

Què faig si…? (Plataforma per la Llengua)

Què fem?

Què continuarem fent les universitats valencianes?

Les universitats valencianes i la promoció lingüística

- Compromís i suport

Moltes gràcies